

TILVÆKST Grovfoder nr. 29, 27. september 2024

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Kolbe- og kernemajs?
- Høst af kolbemajs
- Høst af kernemajs
- Majssortoversigt 2024
- Sortblandinger af majs
- Klargøring af græsmarkerne til vinterperioden
- **Regler og tilskud**
- Ny og mere lempelig kontrol af efterafgrøder i majs
- Status på forlænget frist for udbringning af flydende husdyrgødning – dispensation i enkelte kommuner
- Vær opmærksom på glyphosat-produkternes afstandskrav til beboelse, veje mv.
- Reduktion i kvælstofkvoten
- Nye digitale jordbundskort

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Høst majs til helsædmajs inden den visner helt ned.

Udviklingen i majsmarkerne er gået rigtig hurtig i de seneste par uger. September-vejret har med de sommeragtige dage været rigtig godt for majs. Det varme vejr har givet godt på "kontoen" for majsvarmeheder, og det har der været hårdt brug for i mange marker. Høsten af helsædmajs er i gang, og vi mærker, at presset på maskinstationerne i nogle områder er stort. Finsnitteren kører også stadig i mange græsmarker, og kapaciteten er derfor spredt på både græs og majs i denne periode.

Generelt ser vi nu flere marker, som i løbet af meget kort tid bliver visne. Årsagerne til dette kan være flere faktorer som i større eller mindre grad spiller ind i de ramte marker; valg af sort i forhold til "stay-green", modtagelighed overfor svampe, næringsstofsituation og generel misvækst pga. våde forhold.

Uanset kolbens udvikling skal du forsøge at nå at høste majs til helsæd, inden den visner helt ned. En visnet majsplante er ikke lige så attraktiv for koen som en grøn majsplante, og når det meste af bladmassen er visnet, sker der ingen yderligere indlejring i kolben, og derfor bør majs høstes, mens den stadig er overvejende grøn.

I år ser vi, at flere marker er blevet ramt af sene angreb af majsøjeplet, som normalt bekæmpes, hvis skadestærsklen er overskredet omkring blomstring, som er seneste tidspunkt for at bekæmpe bladsvampe i majs grundet godkendelsen af svampemidlerne. I år så vi ikke mange majsbladsvampe, da vurderingen for bekæmpelse skulle foretage. Spørgsmålet er også, hvorvidt en sprøjtning ved blomstring omkring 1. august ville have kunnet holde majsbladsvampene væk helt til september?

På nedenstående billede ses en sort, som er modtagelig for majsøjeplet, der er sået i starten af maj i et pløjefrit system. Det ses, at de øverste blade er hårdt angrebet af majsøjeplet og næsten visnet væk.

Billede 1 Voldsomt angreb af majsøjeplet i en modtagelig sort, som er sået i starten af maj i et pløjefrit system. (Foto: Vivi Ernstsen, SAGRO)

I de seneste par uger har vi afholdt majsdag i både Varde og Holstebro, hvor det var muligt at se alle sorterne i Landsforsøgene. Her var der også tydelige forskelle, hvor enkelte sorter skilte sig markant ud fra det gennemsnitlige med en høj inficering og angrebsgrad af majsøjeplet.

På nedenstående billede 2 kan du se forskellen mellem to sorter i en mark hos en landmand. I marken har landmanden sået et delareal med en anden sort (tv) end den resterende del af marken (th), da der ikke var nok såsæd af den først planlagte sort. Som det måske kan ses på billedet, er sorten til højre tydeligt angrebet af majsøjeplet, mens sorten til venstre ser upåvirket ud. Angrebsgraden er dog mindre end i billede 1.

Billede 2 Mindre modtagelig sort (tv) og mere modtagelig sort for majsøjeplet (th)
(Foto: Vivi Ernstsens, SAGRO)

Kolbe- og kernemajs?

Af planterådgiver Peter Siebert

Disponer kun afgrøder, som er helsædsmodne nu, og som har god kolbeudvikling til kolbe- eller kernehøst.

I normale år siger vi, at majsens vækst og indlejring i kolben indtil middeldøgntemperaturen falder til under 10 °C, hvilket normalt sker medio oktober måned; derfor kan du snart se en ende på majsens vækstsæson. Udgangspunktet for en vurdering af afgrødens potentiale som kolbe- eller kernemajs må være, at majsens ikke helsædsmoden på nuværende tidspunkt, så er det nok meget tvivlsomt, om det vil være aktuelt med kolbe- eller kernemajs i år.

Der er dog stor forskel på tidlig såede og sent såede majs. Derudover ser vi også majsmarker, hvor blomstring og kolbeudviklingen ikke har været tilfredsstillende. Kontrollér derfor kolbeudviklingen i dine majs inden du beslutter dig for, at det skal være til kolbe- eller kernemajs. Generelt er året nok ikke til kolbe- eller kernehøst; de majs, der er klar nu, kan selvfølgelig bruges til kolbe- eller kernemajs, men hvis det er på bekostning af nogle sent såede majs, der ikke er helt færdige endnu, er det måske bedre at køre alt majs hjem som helsædsmajs og dermed sikre en ordentlig kvalitet af hovedparten af majsens. I normalt udviklede majs forventer vi et udbytte i kolbemajs på ca. 85 procent af udbyttet i majs-helsæd og for kernemajs et udbytte på ca. 70 % af udbyttet i majs-helsæd. Det afgørende er, at kolben er ordentlig udviklet. Er det ikke tilfældet, bliver udbytterelationerne væsentligt forringede.

Hvis du skal vælge mellem enten kolbe- eller kernemajs i dine "overskuds-majs", så vær opmærksom på at kolbemajs ofte har et højere indhold af toksiner end kernemajs. Det skyldes, at toksinerne vokser inde i spindlen og kun i mindre grad ud i kernerne. Derfor kan kernemajs være mere fordelagtigt, hvis du tidligere har haft problemer med toksiner i kolbemajs. Alternativt kan du også forsøge at sælge din overskudsmajs til naboen, som måske mangler majs-helsæd. Generelt hører vi om udbyttenedgang og lavere forventning til det samlede udbytte. Der er selvfølgelig også marker og til dels også bedrifter, som ikke er så hårdt ramt af året som andre i forhold til udbyttet i majs-helsæd.

Høst af kolbemajs

Af planterådgiver Peter Siebert

Kolbemajs høstes 3-4 uger efter helsædsmajs.

Kolbemajs er klar til høst 3-4 uger efter helsædsmajs, og derfor skal majsens snart være helsædsmoden nu, hvis du skal nå at bjærge kolbemajs inden november måned, hvor indlejringen i kolben må forventes at være minimal, og risikoen for udbyttetab stiger.

De sidst såede majs er stadig et stykke bagefter i den fysiologiske udvikling, og derfor er kolbemajs udelukket for disse

marker. Ydermere er der store sortsforskelle, og det er ikke alle sorter, der egner sig til kolbemajs. Der er ikke blot forskel på tidligheden af majssorterne, og hvor hurtigt de enkelte sorter gør kolben færdig, men også på tilbøjeligheden til lejesæd og nedknækning, hvilket gør en sort total uegnet til kolbehøst. Hvis du på nuværende tidspunkt har planer om at høste kolbemajs, bør du sikre dig, at sorten egner sig til kolbemajs, og at tidligheden af sorten – samt såtidspunktet – er passende for året i dit område.

Følg udviklingen i majsens tæt i den kommende tid og pluk eventuelt kolber for at bestemme tørstofprocenten heri. Vær særlig opmærksom på ikke blot at plukke de bedste kolber men udvælg kolber tilfældigt - ellers snyder du kun dig selv. Kolbemajs er først moden, når tørstofindholdet i kolberne med svøbblade er 54-56 procent. På det tidspunkt kan den "sorte plet" ses på majskernelnes tilhæftningssted.

Billede 3 Majskerneler med den sorte plet (Foto: SAGO).

Høst af kernemajs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Kernemajs høstes, når vandindholdet i kernerne er max. 40 procent og den sorte plet, "black spot", ses, hvor kernerne hæfter til spindlen.

Høsttidspunkt

Indlejringen af stivelse i kernerne stopper, når black spot er synlig på kernernes vedhæftningssted til spindlen. Vandindholdet i kernerne er da omkring 40 procent. Kernerne kan ikke tærskes af spindelen, førend løsningslaget (black spot) er dannet. For at begrænse risikoen for tab ved nedknækning og afknækning af kolber, skal kernemajsens så vidt muligt høstes før 1. november.

Høsttidspunktet fastsættes efter følgende fire forhold:

1. Den optimale vandprocent til den aktuelle opbevaringsmetode.
2. Før en begyndende væltning eller afknækning af kolber får et betydeligt omfang.
3. En uge efter at middeldøgntemperaturen er faldet til under 10°C, eller så snart majsens kan tærskes. Når middeldøgntemperaturen kommer under 10 °C, falder udbyttet i kernemajs. Dette sker normalt midt i oktober.
4. Frost
 - Ved temperaturer lige under frysepunktet vil det kun være bladspidser og de øverste et til to blade, som er skadet. En sådan afgrøde betragtes som en afgrøde i fortsat udvikling, med noget nær normal tørstofproduktion, normal stigning i tørstofindhold og kerneindlejring.
 - Hvis planterne er visnet ned til kolben, men ikke under kolben, stopper tørstofproduktionen. Der vil fortsat ske en omlejring af sukker fra stængelen til kolben og tørstofindholdet vil stige. Afgrøden er meget svækket og skal høstes inden omslag til en periode med megen nedbør, da risikoen for angreb af nedbrydningsvampe som skimmel og Fusarium er betydelig.
 - Har temperaturen været under ÷ 4 °C er hele planten frostsprængt og død. Afgrøden bør høstes hurtigst muligt (efter optøning), da der er stor risiko for, at planterne vælter og knækker ned. Høst ikke frossen majs, da det hindrer ensileringsprocessen. Er det rigtig koldt, kan majsstakken i værste fald være flere måneder om at tø op.

Ideelt høstes kernemajsens, når punkt 1 er opfyldt, men i praksis vil det i hovedparten af SAGROs område ofte være

punkt 2-4, som udløser høsten.

Høst og opbevaring

Kernemajs høstes med en mejetærsker med plukkebord. Almindeligt skærebord kan ikke anbefales, da der kommer alt for meget materiale igennem maskinen. Spildet bliver for stort, og du risikerer at maskinens tærskesystem bliver ødelagt.

Kernemajs kan evt. nedtørres, men de fleste vælger at ensilere de crimpede kerner.

Majssortsoversigt 2024

Af planterådgiver Peter Siebert

Årets sortsforsøg i majs er først lige blevet høstet og resultaterne herfra er derfor ikke klar endnu. Normalt har vi alle resultater for sortsforsøgene sidst i november. Men da vi allerede nu erfarer, at der bliver solgt og bestilt majs til næste sæson, vil vi bringe sidste års majsoversigt, så du har de bedste forudsætninger for at sammenligne sorterne på tværs af forædlere og forhandlere, i fald du vælger at disponere over reservation og indkøb af majs inden, sortsoversigten for 2025 er klar. Vores sortsoversigt er ikke redigeret, siden vi bragte den sidste år i november, og derfor kan der være sorter som ikke længere forhandles af den pågældende grovarevirksomhed, som er opgivet på vores sortsoversigt. Det kan f.eks. nævnes, at KWS som udgangspunkt selv vil stå for at sælge deres majssorter, hvorfor de som udgangspunkt ikke findes hos grovarevirksomhederne mere.

Du finder vores generelle vejledning til sortsvalg på dette banner

Du finder vores majsoversigt fra 2024 på dette banner

Sortblandinger af majs

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Årets høst af majs er endnu ikke overstået. Det afholder dog ikke grovareforretningerne fra allerede nu at starte salget af udsæd af majs til kommende forår og meddele, at der er visse sorter, som der er en begrænset mængde af, og "*du må hellere slå til nu*". Der er flere nye sorter på markedet, som kun har været med i Landsforsøgene i et eller få år. Disse sorter er med i forsøgene igen i år, og resultater foreligger først senere. Vi hører også, at grovareforretningerne er mere proaktive for at få solgt sortsblandinger i majs. Jeg vil gennemgå de væsentlige aspekter ved sortblandinger, for flere dyrkningsegenskaber som f.eks. kernestørrelse, sygdomsmodtagelighed, plantehøjde, blomstringstidspunkt og FAO-tal, bør være i fokus.

For at få succes med såning af en sortblanding skal frøstørrelsen på tværs af sorterne være ens, da det ellers kan resultere i en uensartet såning. Dernæst skal sorterne have samme vækstmønster. Hvis en af sorterne strækker sig hurtigere end de andre, vil de øvrige sorter blive stresset af kampen om lys. Er en af sorterne en mere spinkel type, kan den blive hæmmet af konkurrencen og ikke udvikle sig fuldt ud. Alt sammen faktorer, der kan give en uens – og uønsket – afgrødeudvikling, som gør det svært at træffe beslutning om, hvornår afgrøden skal høstes. Se nærmere i tabellen nedenfor, hvor fem tidligere solgte og kommende sortsblandinger er opstillet med angivelse af blomstringstidspunkt og plantehøjde.

Tabel 1 Udvalgte resultater fra sortsforsøget i majs 2023 af enkelt sorter, som indgår i fem sortsblandinger (Kilde: SortInfo, SEGES).

Sortsblanding af flg. sorter	FAO	Tørstof [%]	Hanblomst [Dato for blomstring]	Plantehøjde [cm]
Function	190	34,4	23.07	241
Pinnacle	180	36,3	20.07	246
Prospect	170	37,8	20.07	240
Emeleen	200	33,6	28.07	270
Function	190	34,4	23.07	241
LG 31.206	190	34,2	25.07	246
Saxon	175	36,8	23.07	248
Prospect	170	37,8	20.07	240
Conclusion	190	34,9	24.07	240
LG 31.211	200	33,6	25.07	249
LG 31.205	205	33,9	27.07	268
LG 31.208	200	33,8	27.07	259
Prospect	170	37,8	20.07	240
Wizard	170	38,1	20.07	235
Ambition	180	39,1	22.07	242

Sortsblandinger er ikke så egnet til kolbe- og kernemajs. Ved kolbe- og kernemajs vægter en ensartet modning højt, og derfor bør der kun være en sort i marken. Ved en sort i marken, kan høsttidspunktet tilpasses, så det passer med flere marker.

Der skal også være fokus på svampesygdomme. I sortsforsøgene bliver der kun registreret angrebsgrad af svampe i hver parcel en gang pr. dyrkningsår. Det betyder, at vi formentlig ikke ser det fulde billede af sorterens svampemodtagelighed og derfor ikke kan konkludere hvilke sorter, som er mere modtagelige end andre. Det er kendt, at sortblandinger i korn, f.eks. vårbyg og vinterhvede, er mindre modtagelige for sygdomme, men det ser vi ikke så udpræget i majs.

Majs er fremmedbestøvere, hvorfor det er vigtigt for bestøvningen, at blomstringen er "synkroniseret", så der er en stor pollenproduktion, som får kerneanlæggene bestøvet godt og ensartet, da der ellers vil være risiko for, at der findes kolber med mangelfuld kerneudvikling. Se nærmere i tabel 1, hvor forskellige sortsblandinger er opstillet med angivelse af dato for blomstring. Ofte ses sortblandinger, hvor der er et spænd på op til 20 enheder i FAO-tal, hvilket ikke er ønskeligt af hensyn til ensartet afgrødeudvikling. Det ses også af tørstofprocenten (tabel 1), som angiver, hvor ensartet afgrødeudviklingen har været på tværs af sorterne ved høsttidspunktet.

Der er stor variation mellem år, og den endelige konklusion om sortsblandinger er ikke skrevet endnu. Indtil videre kan vi dog fastslå:

- Rigtigt sat sammen KAN sortsblandinger i majs være udmærkede, da det kan sikre en ensartet fodring gennem hele sæsonen.
- Er sortsblandingen ikke afstemt korrekt mellem sorterens kernestørrelse, vækstmønster og tidlighed, KAN det resultere i en uensartet afmodning. Sortsblandinger i majs giver altid et lavere udbytte end gennemsnittet af de sorter, der findes i blandingen.
- Sortsblandinger egner sig ikke til kolbe- og kernehøst.

Klargøring af græsmarkerne til vinterperioden

Af planterådgiver Thomas Harbo

Græsmarker, der skal blive liggende til produktion i næste sæson, skal trimmes i oktober inden vinterperioden. Tag sidste slæt senest medio oktober og hav fokus på bladmasse samt kvælstof- og kaliumforsyning.

Græssernes vækst fortsætter langt ind i efteråret

Selvom vi er små fire uger inde i efteråret, har vejret i september hidtil leveret den længste periode med begrænsede nedbørsmængder siden maj, og markerne er da også mere farbare end i hele sommerperioden. Solen har i perioden skinnet pænt og temperaturerne har tilligemed været ret høje for årstiden, og mange har da også fået bjærget et rigtig fint slæt græs. Der har været enkelte morgener med rim i græsset, men egentlig nattefrost har vi ikke haft endnu, så den mest påtrængende påmindelse om, at vinteren er på vej, er den svindende dagslængde. Trods det skal du alligevel til at tænke på at få trimmet græsmarkerne til den kommende vinterperiode med risiko for frost og evt. sne, da det lune vejr på trods af klimaforandringer jo ikke kan forventes at vare ved.

Traditionelt har det været god latin, at græsmarkerne var klar til at gå vinterperioden i møde, hvis stubhøjden / græshøjden var 7 cm medio oktober. Sådan er det imidlertid ikke altid længere, for flere faktorer er ændrede. Den gamle tommelfingerregel er da også fra en tid, hvor der i første halvdel af oktober gerne kom nogle nætter med temperaturer ned til ÷ 3-5 °C under frysepunktet, som effektivt lagde en dæmper på græssets vækstrate. Når frostperioden udebliver, og markerne samtidig er tilført gylle fire til fem gange, og mange marker – grundet året – rigtig meget i den sidste del af vækstperioden, er vi oftere i den situation, at græsset har svært ved at "gro af" og i stedet fortsætter væksten langt ind i november eller december, så længe der er en smule lys; dette gælder ikke mindst i år, hvor græssets vækstrate stadig ser ud til at være temmelig høj. Udfordringen bliver derfor at finde et passende tidspunkt for sidste slæt. For marker, der kun er tilført begrænsede mængder gylle og måske samtidig har en ringe kløverbestand, kan de gamle retningslinjer som beskrevet ovenfor dog stadig være gældende.

Den gamle anbefaling er, at du skal tage sidste slæt på de græsmarker, der skal blive liggende til produktion i næste sæson, her medio oktober. Tager du det forventede sidste slæt inden for de næste otte til 14 dage, skal du derfor holde øje med græsmarkerne og være klar til at slætte eller pudse af senere, hvis bladmassen bliver for stor. Målet er, at græsset gerne skal have en højde på 8 – max. 10 cm, når marken går til vinter. I rajgræsbaseerede græsblandinger kan du frem til 10.-15. oktober sætte en normal stubhøjde på 7 cm. Tager du først sidste slæt hen mod 20. oktober, bør stubhøjden øges lidt til 8-9 cm. I græsblandinger med rajsvingel og strandsvingel bør stubhøjden være 1-2 cm højere end i rajgræsblandinger.

Hvordan kan du sikre god overvintring?

Græsarterne er ikke alle lige vinterfaste. Det er særligt rajgræsserne – især de tidlige sorter, som dog ikke bruges ret meget, samt hybridrajgræs, der risikerer at udvintre, hvis de slættes for sent, mens strandsvingel, timothe, engsvingel og kløver er meget mere robuste.

Der er tre faktorer, vi kan påvirke, for at sikre græssets overvintring. Disse er:

- Bladmasse
- Kvælstofforsyning
- Kaliumforsyning

Vejret i perioden efter sidste slæt er dog en ubekendt, der, som det også er beskrevet ovenfor, kan ødelægge megen god planlægning.

Bladmasse

Ønsket til græssets bladmasse er generelt, at den ikke må blive så stor, at bladene begynder at "bøje nedad" igen efter sidste slæt. Hvis græsset bliver for langt, kan det blive nødvendig med en afpudsning af marken sidst i oktober. Risikoen ved for kraftig pels på græsmarken er sneskimmel.

Afpudsning er dog lang fra ideelt under forhold, hvor græsset aldrig tørrer ordentligt, da der oftest efterlades klumper af græs, som ligger tungt og skygger for luft, lys og genvækst. Mange har tidligere med fordel ladet markerne græsse af med får, der normalt ikke træder markerne op. Vær dog alligevel MEGET opmærksom og følg græsmarkens tilstand, da fårene KAN græsse for tæt. Det er især de ældre græsmarker, der er modtagelige for sneskimmel, hvorimod risikoen i førsteårsmarker – og især nyudlagte marker – er meget mindre.

I de senere år har vi ofte stået med græsmarker, som er blevet alt for kraftige inden vinterperiode, og hvor det heldigvis alligevel er gået godt. Jeg vil da også langt hellere have for meget græs på marken end for lav stubhøjde. Erfaringerne baseret på efterhånden en del år er, at for meget bladmasse i sig selv næppe resulterer i sneskimmel. Derimod kan det

give problemer til foråret ved vækststart med at det gamle græs skygger for de nye skud, eller at gyllen hænger i det gamle græstæppe og derfor vokser med op i afgrøden.

Kommer der er uge med snedække i vinterens løb, kan et kraftigt lag græs derimod give anledning til alvorlige vinterskader pga. sneskimmel.

Kvælstofforsyning

Mange har lige knap nok med opbevaringskapacitet og vælger derfor at udbringe gylle til græsmarkerne helt op til lukkeperioden for udbringning, som begynder 1. oktober. Som tidligere omtalt er det langt fra ønskeligt, og at gylle tilført så sent på vækstsæsonen skader mere, end det gavner! Når græsset tilføres for meget kvælstof (gylle) sent i vækstsæsonen, når det ikke at "gro af" og blive klar til at gå i dvale, hvilket forringer overvintringen. Det er især et problem på afgræsningsarealer eller slætmarker, som har fået meget gylle i den sidst del af vækstsæsonen.

Kaliumforsyning

Kalium virker som "frostvæske" i planterne. Underskud af kalium øger derfor risikoen for udvintring. Set over hele sæsonen bemærker flere, at de ikke har høstet så store udbytter i græsmarkerne tidligere, fordi græsset ikke har været hæmmet af nogen længerevarende tørkeperiode. Men der er stor variation, og der er også marker og ejendomme, hvor føret slet ikke har tilladt, at alle slæt er blevet bjærget.

Hvor der er høstet store græsudbytter, er der risiko for, at der i flere marker er en dårlig balance mellem tilførsel og bortførsel af kalium. På grovsandede jorde, JB 1, ser vi ofte meget lave kaliumtal (Kt) i niveauet Kt 2,5-3,5 efter slætsæsonen, og med så lave Kt er der forøget risiko for udvintring. I praksis kan vi ikke forvente, at kaliumtallet vil ligge meget højere, og da der tilligemed er risiko for tab af kalium med overskudsnedbør i vinterperioden, er det i det større billede ikke fornuftigt at prøve at hæve kaliumtallet til et højere niveau.

Som tommelfingerregel kan du regne med, at der bortføres 25 kg kalium pr. 1.000 FEN, der er fjernet fra marken. Er der således høstet 8.000-10.000-12.000 FEN pr. ha, bør marken løbende være tilført 200-250-300 kg kalium pr. ha. Har du ikke tilført så meget, eller viser de seneste jordbundsanalyser, at Kt generelt ligger lavt, så kan overvintringen forbedres ved at tildele minimum 100 kg K50 pr. ha (50 kg K) umiddelbart efter sidste slæt, hvis det bliver taget rettidigt medio oktober.

Skema til risikovurdering

Nedenstående skema, som du kan benytte til risikovurdering for udvintring i græsmarken, er udarbejdet og tilrettet med udgangspunkt i SEGES' anbefalinger.

Tablet 2 Skema til vurdering af risiko for vinterskader på græsmarken

Forhold af betydning	Risiko for udvintring		
	Ubetydelig	Betydelig	Stor
Græsareals alder	Nyt udlæg og arealer i første brugsår	Andet brugsår	<ul style="list-style-type: none"> Tredje brugsår eller ældre Lavt Kt
Jordtype	Lerjord	Lette jordtyper	<ul style="list-style-type: none"> Skarp sand- og humusjord Stor risiko for lavt Kt på lette sandjorde, JB 1 + 2
Græsarter i blandingen	Strandsvingel, timothe og engsvingel	<ul style="list-style-type: none"> Alm. rajgræs mt og s Rajsvingel 	<ul style="list-style-type: none"> Hybridrajgræs Alm. rajgræs tidlig
Græsareals kondition i efteråret	Har været veltrimmet med en græshøjde på 7-9 cm senest midt i oktober	Græsset har været for langt eller for kort	<ul style="list-style-type: none"> For højt kvælstofniveau, evt. i kombination med en forkert græshøjde Utilstrækkelig kaliumforsyning gennem sæsonen
Barfrost	Diploid alm. rajgræs	Tetraploid alm. rajgræs	<ul style="list-style-type: none"> Utilstrækkelig kaliumforsyning
Sneskimmel (Fusarium)	Tetraploid alm. rajgræs	Diploid alm. rajgræs	

REGLER OG TILSKUD

Ny og mere lempelig kontrol af efterafgrøder i majs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Med virkning fra dette efterår har Landbrugsstyrelsen udstedt nye retningslinjer for kontrol af efterafgrøder i majs. Umiddelbart ser kravene til efterafgrødernes dækning af jorden mere lempelige ud end tidligere. Dog bliver alle marker, hvor afgrøden ikke er høstet på kontroltidspunktet, indstillet til efterkontrol.

De nye dækningskrav ses i nedenstående tabel.

Tabel 3 Gældende for majs, efterår 2024. Krav til efterafgrødernes dækning af jorden (Kilde: Landbrugsstyrelsen)

Kontroltidspunkt	Krav til minimum dækningsgrad [%]
September 2024	2
Oktober 2024	2
November 2024	5
December 2024	10
Januar 2025	20
Februar 2025	20

Status på forlænget frist for udbringning af flydende husdyrgødning – dispensation i enkelte kommuner

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Normalt er fristen for udbringning af flydende husdyrgødning og flydende affald den 1. oktober, men megen regn kan forlænge fristen til senest den 14. oktober. Fristen er udsat i seks kommuner.

For at udløse en forlængelse af fristen for udbringning af flydende husdyrgødning skal der i ugerne 21-38 (ca. juni til sidst i september) falde mere nedbør end normalt, og samtidig skal der i ugerne 30-38 (ca. august til sidst i september) falde 30 procent mere nedbør end normalt.

DMI har nu opgjort aktuelle nedbørstal til og med uge 37, og udbringningsfristen er forlænget i seks kommuner.

I nedenstående tabel kan du se hvilke kommuner, der er omfattet af den udsatte frist for udbringning af flydende husdyrgødning til senest den 14. oktober.

Tabel 4 Kommuner med fristforlængelse for udbringning af flydende husdyrgødning til den 15. oktober (Kilde SEGES).

Kommuner med fristforlængelse for udbringning af flydende husdyrgødning til senest den 14. oktober	
Herning	Middelfart
Holstebro	Ringkøbing-Skjern
Kolding	Vejle

Vær opmærksom på glyphosat-produkternes afstandskrav til beboelse, veje mv.

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

I forbindelse med fornyelse eller ændret godkendelse får alle glyphosat-produkter også et krav vedr. afstande til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer i form af en to meter bred zone, som ikke må behandles.

Indførelsen af den to meter brede zone, hvor der ikke må behandles, skal være med til at øge beskyttelsen af beboere og forbigående langs landbrugsarealer i forhold til eksponering af pesticider, som følge af afdrift mv. Alle glyphosatprodukter har et afstandskrav til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer på 2 meter.

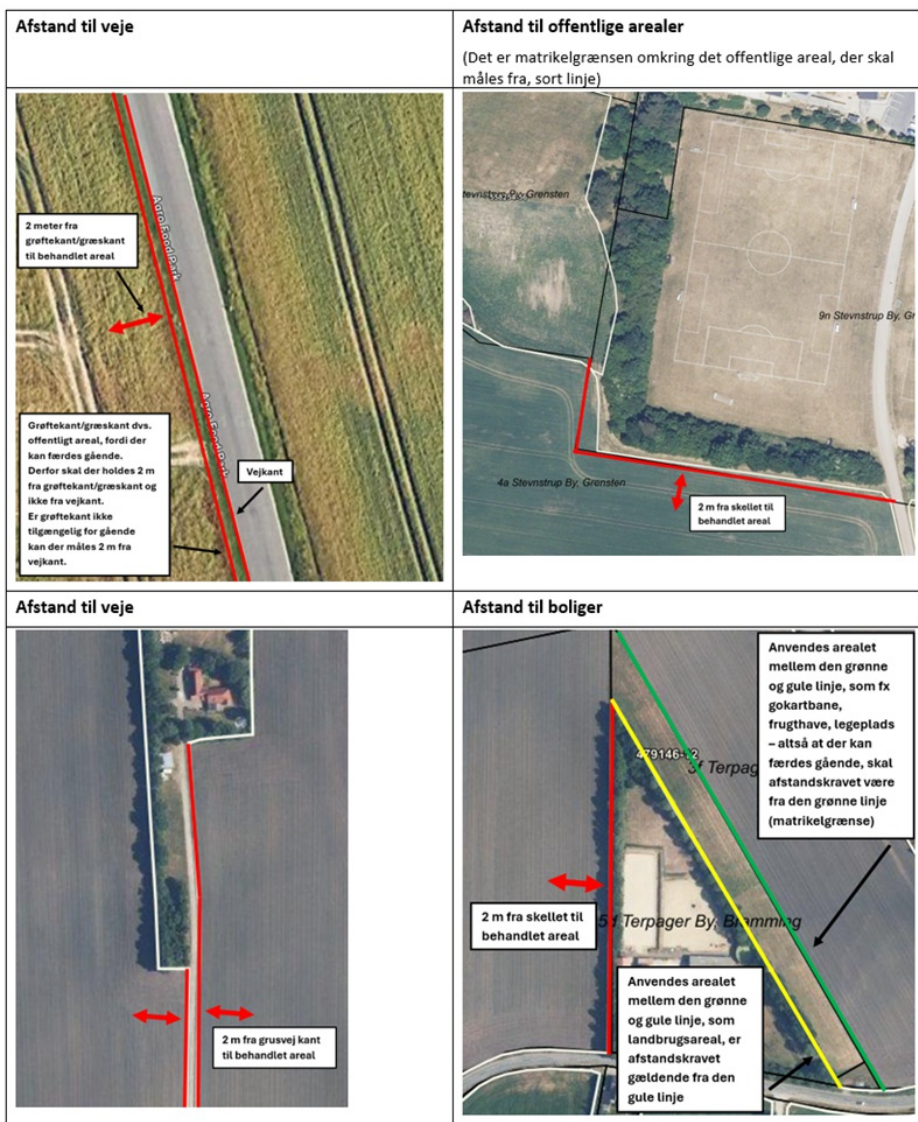
Nærlæs altid etiketten inden påfyldning af midler, og tjek op på afstandskrav til veje, beboelse mv. På etiketten kan der også være angivet et krav om, hvilken afdriftsreduktion, der som minimum skal bruges ved udbringning. Afstandskrav

til §3 og vandmiljø ses også her.

Det er altid landmanden og sprøjteførerens ansvar at holde den foreskrevne afstand. I sprøjtejournalen skal du angive det behandlede areal. Det er ikke nok at anføre i sprøjtejournalen, at midlet ikke er anvendt i maksimal tilladt dosis på hele arealet.

Når der på etiketten står et afstandskrav til veje, beboelser og offentlige arealer, skal afstanden måles fra matrikelgrænsen, som skiller mark/offentligt areal. I andre tilfælde skal afstanden måles fra vejkant eller græsribat. Er du i tvivl om, hvor matrikelgrænse går, kan du finde oplysninger om dette på Arealinformation, OIS eller i IMK Markkort på Landbrugsstyrelsens hjemmeside Landbrugsstyrelsen.

Nedenfor vises der nogle eksempler på, hvad der menes med afstand til veje, boliger, offentlige arealer mv.

Figur 1 Eksempler på hvorfra afstandskrav fastsættes i en række forskellige tilfælde.

Reduktion i kvælstofkvoten

Af planterådgiver Vivi Ernsten

Kvælstofkvoten er generelt reduceret med ca. 5-10 kg N afhængigt af afgrøden, samt 10-20 kg N for JB 11. Vær opmærksom på at din kvælstofkvote formentlig er reduceret, når du indkøber hel- eller delmængder af gødning inden mark- og gødningsplanen er udarbejdet.

Kvælstofkvoterne til afgrøderne, som beregnes som økonomisk optimale kvælstofkvoter, skal revideres hvert tredje år. Dog blev det besluttet i 2023/2024, at priserne på både kvælstof og afgrøder var så svigende, at revideringen skulle udsættes til 2024/2025. Ved revidering af kvælstofkvoten anvendes bl.a. bytteforholdet mellem korn og kvælstof.

Desværre er bytteforholdet bagudrettet, så de utrolig høje priser på kvælstof i 2022 og 2023 slår først igennem nu. Bytteforholdet angiver, hvor mange kg korn, der skal til, for at betale for 1 kg kvælstof. I 2023/2024 skulle der anvendes 6,2 kg korn til 1 kg kvælstof, mens der i 2024/2025 skal anvendes 7,2 kg korn til 1 kg kvælstof. Grundet det højere bytteforhold sker der en generel reduktion i kvælstofkvoten med ca. 5-10 kg N/ha afhængig af afgrøden.

I nedenstående tabel ses dette års kvælstofkvote for de mest gængse afgrøder i et grovfodersædskifte. I parentes er ændringen siden sidste års kvælstofkvote angivet. Reduktionen i kvælstofkvoten for JB 11 er ikke kun reduceret med 5-10 kg N, men nærmere det dobbelte i niveauet 10-20 kg N/ha afhængigt af afgrøden. Den større kvælstofreduktion til afgrøder dyrket på JB 11 sker på baggrund af forsøg. Forsøgene har vist et mindre behov for kvælstof på JB 11, hvorfor dette nu slår igennem i årets kvælstofkvoter. Det er dog ikke alle afgrøder, som er reduceret i kvælstofkvote; for bl.a. kløvergræs, permanent græs og foderroer er kvoten uændret, (hvis vi ser bort fra JB 11).

Tabel 5 Reduktionen af N-kvoten i forhold til sidste års kvote ses i parentes.

Afgrøde	JB 1 + 3	JB 2 + 4 og JB 10 + 12	JB 1 - 4	JB 5 - 6	JB 7 - 9	JB 11
	Uvandet	Uvandet	Vandet			
Vårbyg og vårbyghelsæd	137 (-5)	133 (-5)	155 (-5)	141 (-5)	147 (-5)	98 (-15)
Majs	151 (-10)	136 (-10)	167 (-10)	141 (-10)	148 (-10)	76 (-10)
Kløvergræs	286 (0)	288 (0)	302 (0)	291 (0)	291 (0)	228 (-10)
Rent græs	361 (-10)	371 (-10)	403 (-10)	381 (-10)	381 (-10)	311 (-20)
Permanent græs	158 (-)	158 (-)	158 (-)	158 (-)	158 (-)	158 (-)
Fodersukkerroer	193 (-)	212 (-)	227 (-9)	213 (-)	213 (-)	152 (-10)

Kvotereduktionen skal du have i mente, hvis du laver hel- eller delkøb af gødning, inden mark- og gødningsplanen er udarbejdet. Derudover kan der være andre afgrøder i markplanen, som ikke er angivet i tabel 5, hvor kvælstofkvoten ligeledes er reduceret. Kontakt din planterådgiver, som allerede nu kan udarbejde mark- og gødningsplaner, så du kan slå til, når prisen på gødning er den rette.

Nye digitale jordbundskort

Af planterådgiver Vivi Ernstsens

Nye digitale jordbundskort er blevet lettere tilgængelige, både via Landmand.dk og Tast selv i Landbrugsstyrelsen. Via Landmand.dk vælges "Digitale jordkort 2024". I kortet skal "JB, Landbrugsstyrelsen" vælges for at få det korrekte kort vist. Kortet kan dog ikke vise forskelle mellem tidligere og nuværende jordbundskort. Tast selv ved Landbrugsstyrelsen har nu oprettet en "kontrolfunktion" i selve kortmaterialet, så tidligere og nye jordbundtal oplyses. Dog kommer oplysninger ikke på en linje, så det er vanskeligt at overskue ændringerne, hvis der er mange marker. Landbrugsstyrelsen har udarbejdet en video, som guide til at finde "kontrolfunktionen" – klik her.

I TILVÆKST Grovfoder nr. 24, kan du læse nærmere de nye jordbundskort og hvilke indflydelse, ændringer kan have på regler og kvælstofkvote.

Figur 2 Udklip fra Landmand.dk over nye digitale jordbundskort (Kilde: Landmand.dk).